

# Min. Mołotow złożył na konferencji w Genewie nowe propozycje w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa Europy

GENEWA (PAP). Poniedziałkowe posiedzenie ministrów czterech mocarstw rozpoczęło się o godz. 15 i trwało z krótką przerwą do godz. 19.55. Obradom przewodniczył minister Dulles.

Obrady rozpoczęły się od dyskusji nad trzecim punktem porządku dziennego, tj. rozszerzeniem kontaktów między Wschodem a Zachodem. Minister Pinay w imieniu rządów trzech mocarstw zachodnich złożył memorandum w tej sprawie. Również minister Mołotow wysunął propozycje rozszerzenia kontaktów między Wschodem a Zachodem. (Teksty obu propozycji podajemy na str. 2).

Po krótkiej wymianie poglądów ministrowie postanowili utworzyć komisję ekspertów, która rozpocznie prace w środę 2 listopada i po przedyskutowaniu memorandum trzech mocarstw oraz propozycji delegacji radzieckiej, przedstawi w dniu 10 listopada odpowiednio wnioski.

Następnie po przerwie ministrowie powrócili do dyskusji nad pierwszym punktem porządku dziennego.

Minister Mołotow zaproponował, aby na dyskusję nad problemem Niemiec zaproszono przedstawicieli NRD i NRF. (Tekst propozycji min. Mołotowa podajemy obok).

Jednakże ministrowie państw zachodnich odrzucili tę propozycję. Minister Mołotow podkreślił, że stanowisko zajęte przez ministrów trzech mocarstw nie będzie sprzyjało rzeczowemu omówieniu problemu niemieckiego.

Następnie minister Mołotow wysunął nowe propozycje w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa Europy. (Tekst propozycji podajemy poniżej).

Minister Macmillan podkreślił, że propozycje radzieckie są bardzo interesujące i będą zbadane z należytą uwagą. Stanowią one wielki krok naprzód. Wyraził on życzenie, aby delegacja radziecka wypowiedziała się w sprawie Niemiec.

Minister Mołotow wyraził nadzieję, że ministrowie trzech mocarstw zachodnich wypowiedzą się na temat no wych propozycji radzieckich, a następnie delegacja radziecka przedstawi swój punkt widzenia w sprawie Niemiec. Minister Dulles oświadczył, że w pełni solidaryzuje się z wypowiedzią ministra Macmillana w sprawie nowych propozycji radzieckich.

Następnie posiedzenie ministrów spraw zagranicznych odbędzie się 2 listopada. Omawiany będzie pierwszy punkt porządku dziennego.

## DZIENNIK BAŁTYCKI

ROK XI, NR 261 (3536) ŚRODA, 2 LISTOPADA 1955 R. Cena 20 gr.

### Wniosek min. Mołotowa w sprawie udziału przedstawicieli NRD i NRF

Podczas poniedziałkowej dyskusji nad I punktem porządku dziennego konferencji genewskiej min. W. M. Mołotow złożył oświadczenie w sprawie udziału przedstawicieli NRD i NRF w konferencji czterech ministrów. Min. Mołotow powiedział m. in.:

Delegacja radziecka uważa za konieczne, aby przedstawiciele NRD i przedstawiciele NRF wzięli udział w rozpatrywaniu zagadnienia niemieckiego. Jest to tym bardziej ważne, że jedynie ZSRR utrzymuje bezpośrednie stosunki zarówno z NRD, jak i NRF. Jeśli zaś chodzi o Francję, Wielką Brytanię i Stany Zjednoczone, to utrzymują one bezpośrednie stosunki tylko z jednym z państw niemieckich, i dlatego są pozbawione możliwości stworzenia sobie pełnego obrazu stanowisk obu państw niemieckich.

W dyrektywach szefów rządów, którymi wszyscy powinniśmy się kierować, powiedziane jest, że w związku z dyskusją przez nas kwestią, ministrowie spraw zagranicznych mogą podjąć wszelkie kroki, jakie uznają za potrzebne, jeśli chodzi o udział innych zainteresowanych krajów lub o konsultacje z nimi. Zgodnie z tym delegacja radziecka proponuje zaprosić do udziału w dyskusji nad kwestią niemiecką przedstawicieli narodów niemieckich. Pragnęlibym również przypomnieć, że na konferencji szefów rządów przewodniczący Rady Ministrów ZSRR N. A. Bulganin wyraził zdecydowane przekonanie rządu radzieckiego, iż problem niemiecki nie może być omawiany bez udziału przedstawicieli NRD i NRF.

W swoim czasie wielkie mocarstwa podejmowały decyzje dotyczące Niemiec bez udziału Niemców. Można było to zrozumieć w pierwszych latach po wojnie. Obecnie, kiedy powstały na terytorium niemieckim dwa suwerenne państwa niemieckie, sprawa ma się zupełnie inaczej. W tych warunkach byłoby rzeczą niemożliwą, gdyby podejmowano decyzje w kwestii niemieckiej bez udziału przedstawicieli Niemiec.

Jeśli chcemy przyspieszyć rozwiązanie problemu niemieckiego, powinniśmy się przyczynić do zbliżenia między NRD i NRF. Można powiedzieć z całą pewnością, że przyjąwszy taki kierunek przyspieszymy od zwykłego wyrażania życzeń i składania deklaracji do praktycznych posunięć i przyszyliśmy w istotną pomoc narodowi niemieckiemu w dziele uroczystości jego dążeń narodowych.

W związku z tym delegacja radziecka proponuje wystosować w imieniu naszej konferencji zaproszenie do premiera NRD Otto Grotewaha i do kanclerza federalnego NRF Konrada Adenauera, aby przybyli do Genewy osobiście lub wysłali swych przedstawicieli dla wzięcia udziału w rozpatrywaniu problemu niemieckiego.

sily zbrojnej przeciwko sobie, jak również powstrzymać się w swych stosunkach wzajemnych od groźby użycia sily i regulować wszystkie spory, które mogą między nimi powstać, środkami pokojowymi.

#### ART. 2

W wypadku napaści zbrojnej w Europie jakiegokolwiek państwa lub grupy państw na jedno lub kilka państw — stron układu, inne państwa — strony układu niezwłocznie udzielą pomocy lub państwom, które zostały napacone, wszelkiej pomocy, nie wyłączając pomocy wojskowej, uznanej za konieczną w celu przywrócenia i utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa w Europie.

#### ART. 3

Państwa — strony układu zobowiązują się nie udzielać pod żadnym pretekstem bez pośrednio lub pośrednio pomocy napażającemu państwu w Europie.

#### ART. 4

Państwa — strony układu będą się między sobą konsultowały każdorazowo, gdy zaniechanie któregoś z nich spowoduje powstanie groźby napaści w Europie na jedno lub kilka państw — stron układu, w celu podjęcia skutecznych kroków dla usunięcia takiej groźby. Będą one dokonywały niezwłocznie koniecznych konsultacji każdorazowo, gdy w wypadku napaści na którekolwiek państwo — stronę układu, zajdzie potrzeba podjęcia uzgodnionych kroków w celu przywrócenia pokoju.

#### ART. 5

Układające się państwa tworzą na mocy wzajemnego porozumienia specjalny organ (albo organy) w celu przeprowadzenia wspomnianych konsultacji, jak również dla podjęcia innych kroków w kierunku zapewnienia bezpieczeństwa, a które mogą się stać konieczne w związku z realizacją przez państwa zobowiązań wynikających z niniejszego układu.

#### ART. 6

Państwa — strony układu postanawiają zgodnie, że zobowiązania przyjęte w tytule niniejszego układu nie naruszają zobowiązań podjętych przez nie na mocy istniejących układów i porozumień.

#### ART. 7

Przyjęcie przez państwa na mocy niniejszego układu zobowiązań nie powinno ograniczać prawa państw — stron układu do samoobrony indywidualnej lub zbrojnej, prawa przewidziane (Dalszy ciąg na str. 2)

### Oświadczenie min. Mołotowa w sprawie bezpieczeństwa europejskiego

Po krótkim scharakteryzowaniu przebiegu dotychczasowej dyskusji na konferencji czterech ministrów spraw zagranicznych w sprawie bezpieczeństwa europejskiego m. in. W. M. Mołotow oświadczył:

### Oświadczenie rządu NRD przekazane konferencji 4 ministrów

GENEWA (PAP). Szef delegacji obserwatorów rządu Niemieckiej Republiki Demokratycznej na konferencję genewską, wiceminister spraw zagranicznych, sekretarz stanu Georg Handke przekazał 31 października br. za pośrednictwem sekretarza generalnego konferencji Jerofiejewa ministrom spraw zagranicznych czterech mocarstw oświadczenie rządu NRD.

### Izba Gmin rozpatrywała wniosek o wotum nieufności dla rządu

LONDYN (PAP). W Izbie Gmin odbyła się w poniedziałek debata w związku z wnioskiem o wotum nieufności dla rządu, zgłoszonym przez labourzystów po uchwaleniu poprawek do budżetu, które nakładają na ludność jeszcze większe brzoźnię podatkowe.

Zastępca przywódcy opozycji labourzystowskiej Morrison oskarżył rząd o „oszukiwanie wyborców” przez ustalenie w pierwotnym projekcie budżetu nieznacznych ulg dla niektórych kategorii ludności jako „przynęty” przed wyborami parlamentarnymi.

Po przemówieniu kanclerza skarbu Butera zabrał głos premier Eden wypowiedziawszy się za poprawkami do budżetu.

Następnie odbyło się głosowanie. Rezolucja w sprawie wotum nieufności dla rządu została odrzucona 329 głosami przeciwko 261.

### Młodzież radziecka przekształca ugory w pola uprawne



Na zdjęciu: młody traktorzysta ze swą pomocnicą przy pracy w sochozisz „Uroжайnyj” (Altaj).

### PROJEKT UKŁADU O BEZPIECZEŃSTWIE W EUROPIE

„Ożywione dążeniem do umocnienia pokoju i uznając, że należy koniecznie przyczynić się ze wszelkim do zmniejszenia napięcia międzynarodowego i ustanowienia atmosfery zaufania w stosunkach między państwami, kierując się pokojowymi celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych rządy . . . . .

zgodnie postanowili zawrzeć niniejszy układ.

Państwa — strony układu uroczysto oświadczają, iż przyjmują na siebie następujące zobowiązania:

#### ART. 1

Układające się strony zobowiązują się nie stosować

## Dyskusja w ONZ nad kwestią promieniowania atomowego

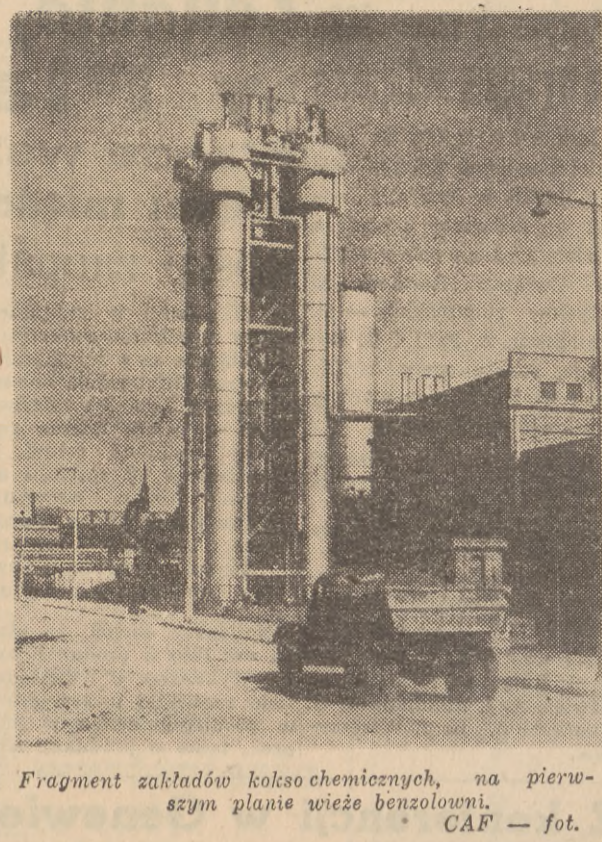
NOWY JORK (PAP). W poniedziałek Komisja Polityczna przystąpiła do omawiania drugiego punktu porządku dziennego — „działanie promieniowania atomowego”. Punkt ten obejmuje dwa problemy, które zostały początkowo przedstawione oddzielnie: problem „koordynacji informacji dotyczących wpływu promieniowania atomowego na zdrowie człowieka i bezpieczeństwa” — przedstawiony przez USA, oraz problem „rozpowszechniania informacji o działaniu promieniowania atomowego i do świadczalnych wybuchów bomb termojądrowych”, zgłoszony przez Indie.

Na posiedzeniu przedpołudniowym przemawiał przedstawiciel USA Przewodniczący. Usłował on dowiedzieć, że doświadczenia z bronią jądrową i termojądrową nie są rzekomo niebezpieczne. Wąds worth oświadczył m. in. że: „przy odpowiednich środkach ostrożności doświadczenia jądrowe nie zagrażają zdrowiu ludzkiemu”.

Delegat Szwecji Sohlman przytoczył wypowiedzi znanych uczonych Anglii, Francji i USA, którzy wskazywali na niebezpieczeństwo groźące wskutek prób przeprowadzanych z bronią jądrową na szeroka skalę. Przytoczył on, że „kraje Colombo” a następnie konferencja w Bandungu zażądały zakazu dalszych doświadczeń z bronią atomową.

Dyskusja nad kwestią promieniowania atomowego trwa.

### Z budowy kombinatu hutniczego im. Lenina



Fragment zakładów koksowniczych, na pierwszym planie wieża benzolowni. CAF — fot.

### Rybacy »Gryfu« i helskiej »Ark« podjęli liczne zobowiązania na cześć XXXVIII rocznicy Wielkiej Rewolucji Październikowej

Jak informuje nas korespondent Aleksander CZAJA z Władysławowa, rybacy miejscowej spółdzielni „GRYF” w odpowiedzi na apel CRZZ i dla uczczenia 38 rocznicy Wielkiej Październikowej Rewolucji Socjalistycznej postanowili wykonać kwartalny plan połowów w 120 proc., patroży w morzu 50 proc. odłowionego dorsza i wypłacać na połowy niedzielne, co w sumie przyniesie wartość — 184.635 zł.

Zobowiązania te podjęło 14 załóg kutrów, a wśród nich m. in. rybacy z „Wła 52” z szyprem Ignacym Bujką, „Wła 82” z szyprem Józefem Głowienką, „Wła 84” z szyprem Edmundem Szymańskim, „Wła 85” z szyprem Stanisławem Strukiem i „Wła 86” z szyprem Bernardem Narlochem.

W podejmowaniu zobowiązań nie pozostali też w tyle robotnicy ławdowi. Np. załoga działu przewoźniwa zobowiązała się wykonać plan produkcji IV kwartału do 15 grudnia, co przysporzy spółdzielni 12 tys. zł. Natomiast robotnicy sieniarni „Gryfu” postanowili zaoszczędzić 80 kg materiału sieniarskiego, zaś załoga działu administracyjno — transportowego podjęła zobowiązania, których wartość wynosi łącznie ponad 31 tys. zł. W tym m. in. kierownik W. Blaszkowski postanowił przejechać na „Mercedesie” 80 tys. km bez średniego remontu, a sekcja zaprzęgnięcia upłynni zbędne remanenty na sumę 100 tys. złotych. Pracownicy tej wzwali sekcję zaopatrzenia spółdzielni „Front Narodowy” w Gdańsku — Przeróbce do podjęcia podobnego zobowiązania.

Na cześć 33 rocznicy Rewolucji Październikowej — pisze do nas oficer k. o. „Ark” Henryk OSTROWSKI — rybacy bazy tego przedsiębiorstwa w Helu zobowiązali się zrealizować roczne zadania połowowe do 15 grudnia. Do wykonania tego zobowiązania przyczyni się m. in. załoga „Gdy 34” z szyprem Pawłem Barlaszem, który wykorzysta jedną niedzielę na połowy, otoczy socjalistyczną opieką jednostkę i sprzęt oraz po każdym rejsie smarować będzie oliwą liny stalowe, co wpłynie na przedłużenie ich żywotności. Rybacy z tego kutra reperować będą ponadto sielć zniszczone w 50 proc. oraz przekroczą o 20 proc. plany patrożenia dorsza w morzu. Motorzysta „Gdy 34” Władysław Matuszewski postanowił zaoszczędzić w ciągu każdego miesiąca 200 kg oleju gazowego przez zatrzymywanie silnika podczas postoju w porcie, przy odprawie itp. Załoga „Gdy 32” z szyprem Józefem Pieperem zobowiązała się wykonać plan roczny do 20 grudnia, a po-

nadto łowić dodatkowo lososia na taktę, patroży w morzu 50 proc. odłowionego dorsza. Motorzysta Teodor Konkul usuwać będzie wszelkie drobne usterki silnika we własnym zakresie. Natomiast rybacy z „Gdy 49” z szyprem Walentym Barlaszem złowią dodatkowo 20 ton ryby do 11 bm., dzięki zwiększeniu liczby zaciągów oraz wykorzystaniu wszystkich dni połowowych.

(cm)

### Udane badania dna Morskiego Oka

Przed kilkoma dniami wróciła do Gdańska ekipa nurków Pracowni Oceanologicznej Zakładu Morskiego Instytutu Budownictwa Wodnego PAN, która przeprowadzała w październiku br. badania dna Morskiego Oka w Tatrach.

Badania prowadzone były przy zastosowaniu specjalnego wyposażenia tzw. pletwonurka. Składa się ono ze stalowych zbiorników ze sprężonym powietrzem, lekko, nie krepujących rękochów, lecz chroniących przed zimnem ubrań z gumy zwanymi piankowymi i dużych jasnych okularów. Na nogach nurkowie mieli specjalne pletwy. Tego rodzaju wyposażenie pozwala swobodnie poruszać się nawet na dużych głębokościach. W Morskim Oku np. opuszczano się do głębokości 30 m.

Gdańscy nurkowie dokonali 25 proc. zejść podwodnych. Badania przeprowadzone w tym głębokim, górskim jeziorze, gdzie temperatura sięgała trzech stopni, pozwoliły zgromadzić pokażne ilości okazów. Zebrano m. in. ponad 20 kg próbek skał. Wydobytą z toni materiał służyć będzie do wyjaśnienia szeregu kwestii naukowych. Pod wodą w Morskim Oku nakręcono jednocześnie specjalny film.

### Układ handlowy między Polską a Holandią

WARSZAWA (PAP). W dniu 29 października br. został podpisany w Warszawie układ handlowy i platniczy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Królestwem Holandii. Układ ten jest ważny na okres od 1 sierpnia 1955 r. do 31 lipca 1956 r. i zawiera klauzule automatycznego przedłużenia na dalsze okresy roczne.

Głównymi towarami przewidywanymi w eksporcie z Polski do Holandii są: wyroby włókiennicze, stopy żelaza, maszyny i obrabiarki, chemikalia, szkło i artykuły ceramiczne, drewno, nasiona i różne artykuły rolniczo — spożywcze.

Import z Holandii obejmuje: nasiona, tłuszcze techniczne, nawozy fosforowe, chemikalia i farmaceutyki, artykuły przemysłowe elektrotechniczne, śledzie oraz szereg innych artykułów przemysłowych i rolniczo — żywych.

Przywódcy partii i kierownicy rządu ZSRR na występie »Słaska«

MOSKWA (PAP). 31 października br. w Teatrze Wielkim ZSRR w Moskwie odbył się uroczysty koncert z udziałem bawiących w stolicy Związku Radzieckiego artystów rumuńskich — G. Georgescu, Z. Palli i G. Zobiana, solisty opery berlińskiej K. Rema oraz pianisty greckiego G. Temalisa.

W części drugiej wystąpił Zespół Pieśni i Tańca »Słaska«. Wszystkie pieśni i tańce były gorąco oklaskiwane przez publiczność. Po zakończeniu koncertu obdarowano wykonawców koszami kwiatów.

Na występie obecni byli N. A. Bulganin, E. M. Kaganowicz, A. I. Mikołaj, M. G. Pierwuchin, K. J. Woroszyłow.

Zadania, które czekają naszą wieś w Planie 5-letnim

Przede wszystkim: więcej mięsa i mleka lepsze zaopatrzenie miast

Trudności w zwiększeniu produkcji zwierzęcej związane są z jej charakterem. Mianowicie chodzi tutaj o fakt jej zależności od wielu innych gałęzi produkcji rolnej, a zwłaszcza od rozwoju uprawy roślin, budownictwa itp. Fakt ten utrudnia znacznie dowolne przyspieszenie tempa wzrostu produkcji zwierzęcej.

Najlepszy dowód, że plan na rok 1955 w produkcji bydła wykonano w województwie gdańskim w 99,5 proc., w produkcji owiec w 90,6 proc., tylko w produkcji trzo-

gi na kukurydzę, rośliny pastewne oraz szersze stosowanie poplonów i wsiewek na paszę, które wzrosną o około 50 proc.

Nie bez znaczenia będzie tutaj również okazało się zwiększenie wydajności łąk. Osiągnięte obecnie 18 q z hektara wzrosną w okresie 5-lecia do 45 q z hektara. Obok stosowania nowoczesnych metod uprawy łąk uzyskuje się to przez przeprowadzanie gruntownej melioracji takich obszarów, jak dolina rzeki Łęby czy Moście Błota w pow. wejherowskim, nie mówiąc o szeregu mniejszych obiektów.

Nasze rezerwy paszowe nie wyczerpują się bynajmniej na omawianych przykładach. Bardzo ważną pozycją i duży plus opracowywanego planu stanowi uwzględnienie w nim również innego rodzaju rezerw paszowych. Mianowicie chodzi tu o używanie jako paszy niektórych produktów ubocznych przemysłu rolnego, jak wyłki buraczane, serwatka, woda klejowa w przemyśle rybnym itp. Duże korzyści może przynieść również stosowanie do skarmiania roślin bałgneńskich, jak trzcina, sitowie, a także jako ściółki — liści leśnych oraz torfu. Od tego, czy rezerwy te wykorzystane będą w pełni, zależy zlikwidowanie wciąż jeszcze dużego deficytu paszowego.

WZROST POGŁOWIA A ZAGADNIENIE REJONIZACJI

Licząc się z dużymi jeszcze, ale niemniej ograniczonymi możliwościami zwiększenia bazy paszowej, w przygotowywanym planie 5-letnim zaprojektowano poważny wzrost trzech podstawowych gatunków zwierząt, przy jednoczesnym niewielkim spadku hodowli koni. I tak było w stosunku do roku 1955 wzrosnąć o 24 proc., w tym krowy o 22 proc., trzoda chlewna o 9 proc., owce o 33 proc. Hodowla koni zmniejszy się natomiast o 5 proc.

Realizacja tych śmiałych bądź co bądź założeń zależy od właściwego wykorzystania rezerw. Obok wspomnianych możliwości zwiększenia łąd drogą bazy paszowej bardzo ważną sprawą jest tutaj zagadnienie właściwej rejonizacji hodowli. Dotychczasowe zaniedbania na tym odcinku wpłynęły niekorzystnie na całokształt naszej gospodarki hodowlanej.

I tak np. na terenach żuławskich, nadających się świetnie do produkcji bydła, sprawa hodowli tego gatunku została na plan dalszy wobec intensywnego rozwoju hodowli owiec i trzody chlewniej. Dlatego też w projekcie planu 5-letniego uwzględniono znaczny wzrost bydła w powiatach żuławskich, jak sztumski, tezewski i kwidziński. Na pozostałe gatunki większy nacisk położony jest w powiatach o glebach lżejszych, zwłaszcza jeśli chodzi o trzodę chlewną bekoniową, owce zaś — w rejonie kaszubskim.

Przygotowywany projekt planu 5-letniego charakteryzuje również to, że uwzględniono w nim nie tylko wzrost ilościowy, ale także i jakościowy, nie tylko zwiększenie samej produkcji zwierzęcej, ale i produkcji pochodzenia zwierzęcego. I tak np., podczas gdy hodowla krowy wzrosła o 22 proc., produkcja mleka winna zwiększyć się w tym samym czasie o 36,2 proc. Stan ilościowy trzody chlewniej — o 9 proc., a produkcja towarowa żywa wieprzowa — o 23,1 proc.

BY ZWIĘKSZYĆ ZAOPATRZENIE LUDNOŚCI...

Obok omawianych czterech podstawowych działów hodowli w projekcie planu 5-letniego wojew. gdańskiego szeroki odźwięk znajduje m. in. rybołówstwo i drób.

Jakie znaczenie ma dla naszego województwa zagadnienie rybołówstwa śró-

dlądowego, świadczy fakt, że wody zarybione zajmują obecnie 3 proc. jego powierzchni. W tym największy areal wód mają powiaty kartuski, lęborski i kościerski. W ciągu najbliższych 5 lat przewiduje się wzrost produkcji i wydajności w samej tylko gołspodarczej produkcji z 32,5 do 34,5 kg z hektara. W gospodarce rzecznej nastąpi wzrost o około 15 proc. Ten znaczny postęp w hodowli ryb słodkowodnych przyczyni się do zwiększenia zaopatrzenia naszych sklepów rybnych, które do tychezas, jak wiadomo, pozostawiało wiele do życzenia.

O 15 proc. wzrosną także produkcja drobiu. I tutaj brańe będą pod uwagę warunki lokalne. M. in. w powiecie kartuskim i kościerskim główny nacisk położony będzie na produkcję kur mięsnych, podczas gdy w pozostałych istnieją lepsze warunki dla hodowli rasy ogólnoużytkowej.

Tak istotne dla rozwoju hodowli zagadnienie budżetowe ekonomicznych znalazło również w opracowywanym projekcie planu 5-letniego należne miejsce. Wyraża się to zwłaszcza w stworzeniu dla hodowców możliwości dogodnych warunków kontraktacji. Wiadomo bowiem przecież, że materialne zainteresowanie chłopów wynikami hodowli jest niezbędnym warunkiem dla szybkiego jej wzrostu.

Wg informacji Woj. Zarządu Rolnictwa opracowała T. Chudek

W atmosferze zmniejszonego napięcia międzynarodowego możliwa się stała spokojna debata między Wschodem i Zachodem

(Dalekopisem z Genewy)

OSTATNIA niedziela pokazała w dobitny sposób, jak bardzo obecna konferencja 4 ministrów spraw zagranicznych różni się od poprzednich dwóch konferencji genewskich — zesłorocznej w sprawie Indochin i tegorocznej, lipcowej, gdy spotkała się wielka czwórka. Wówczas „week-endy” były wykorzystywane dla licznych spotkań prywatnych szefów delegacji i ich współpracowników. Dziennikarze siedzieli te pofine spotkania i prześcigali się w domysłach, jaka była ich treść. Na pięcie dosłownie wisiło w powietrzu.

Tym razem niedziela przeznaczona została na wycieczkę. Jedynym wyjątkiem było krótkie spotkanie Dullesa z Mołotowem, które odbyło się na wniosek amerykańskiego sekretarza stanu i — jak twierdzą korespondenci zachodni — dotyczyło głównie spraw Bliskiego Wschodu.

Korzystając z tej przerwy w obradach większość dziennikarzy — nie wyłączając waszego korespondenta — wyjechała za miasto.

Gdy pod wieczór wróciliśmy do Domu Prasy, jeden z dziennikarzy zachodnich opowiedział mi o „zabawnej” — jak się wyraził — konfe-

rencji prasowej, którą usiłowali zorganizować emigranci polscy z Londynu. Spośród 800 korespondentów na zaproszenie hr. Raczyńskiego przyszło raptem 20 czy 30. Nawet „New York Herald Tribune” należycie ocenił tę imprezę, poświęcając jej dołądnie 15 wierszy.

SPOKOJNY nastrój niedzielnego oznaczają, że w atmosferze zmniejszonego napięcia międzynarodowego możliwa się stała spokojna debata między Wschodem i Zachodem.

W poniedziałek ministrowie spraw zagranicznych przystąpili do omawiania trzeciego punktu porządku obrad — sprawy kontaktów między Wschodem i Zachodem.

POWSZECHNIE potwierdza się tu przypuszczenia, że właśnie w dziedzinie kontaktów między Wschodem i Zachodem obecna konferencja może osiągnąć największe sukcesy. Świadczą o tym również wstępne wystąpienia ministrów na ten temat.

Nie brak w nich było momentów polemicznych, nie brak było opinii, z którymi jedna czy druga strona nie może się zgodzić. Ale chyba bardziej istotny jest fakt, że ministrowie wypowiadali się w zasadzie za rozszerzeniem kontaktów zarówno go spodarczych jak i kulturalnych między Wschodem a Zachodem i że wskazywali — zwłaszcza w konkretnym projekcie radzieckim — drogi prowadzące do tego celu.

Projekt radziecki zawiera m. in. propozycje w sprawie zwolnienia w przyszłym roku międzynarodowej konferencji na temat wykorzystania energii atomowej dla ochrony zdrowia. Dziennikarze spodziewają się tu, że mocarstwa zachodnie wyrażą zgodę na ten wniosek.

WIELE komentarzy wywołala propozycja radziecka w sprawie uchylenia istniejących obecnie ograniczeń w ruchu statków handlowych przez niektóre cieśniny i kanały. Przyjęcie tej propozycji przyczyniłoby się do rozwoju międzynarodowej wymiany handlowej. Mówiąc o stosunkach kulturalnych między Wschodem a Zachodem francuski minister Pinay nawiązał do starych tradycji współpracy francusko-rosyjskiej w tej dziedzinie, mówił o tłumaczeniu na francuski dzieł Tolstoja. Do stołewskiego i Gorkiego i o popularności muzyki rosyjskiej i radzieckiej we Francji. Przemówienie reprezentanta Francji korzystnie różniło się od wystąpienia amerykańskiego sekretarza stanu Dullesa, który i przy tej okazji nie omieszkał wprowadzić nutek w starej tonacji z czasów zimnej wojny.

RÓWNOLEGLĘ z pracą ekspertów na temat stosunków Wschód — Zachód ministrowie kontynuować będą zasadniczą debatę o bezpieczeństwie Europy i Niemczech. Jakby wstępem do niemieckiej części tej debaty było zorganizowane w poniedziałek spotkanie obserwatorów z NRD z dziennikarzami wschodnimi i zachodnimi — niemieckimi. Wbrew początkowym pogłoskom, że dziennikarze z Niemiec zachodnich nie skorzystają z zaproszenia, spotkanie doszło do skutku przy udziale około 80 korespondentów. Zwa dyskusja wykazała istotne różnice zdań między stanowiskiem przedstawicieli NRD a dziennikarzami z NRF. Ale wykazała również, że możliwa jest spokojna i rzeczowa wymiana zdań między Niemcami z obu części kraju.

I w tej więc dziedzinie spokojna atmosfera konferencji genewskiej umożliwiła mały krok naprzód.

Grzegorz Jaszniński

Z konferencji w Genewie

Propozycje delegacji ZSRR w sprawie rozwoju kontaktów między Wschodem i Zachodem

W dyrektywie szefów rządów ZSRR, USA, W. Brytanii i Francji w sprawie rozwoju kontaktów między Wschodem a Zachodem, wskazano na konieczność przestudiowania „kroków, w tym również kroków, jakie należałoby podjąć w instytucjach Organizacji Narodów Zjednoczonych, które mogłyby: a) doprowadzić do stopniowego usuwania barier przeszkadzających swobodnemu komunikowaniu się i pokojowej wymianie handlowej między narodami i b) doprowadzić do realizacji swobodnych kontaktów i stosunków korzystnych wzajemnie dla zainteresowanych krajów i narodów.”

Zgodnie z tym ministrowie spraw zagranicznych czterech mocarstw pragną przyczynić się do umocnienia pokojowej współpracy między państwami uzgodnili co następuje:

1. Uznaje się za konieczne podjęcie kroków sprzyjających rozwojowi handlu międzynarodowego; należy przy tym mieć na względzie konieczność usunięcia istniejących przeszkód i ograniczeń w dziedzinie handlu międzynarodowego między Wschodem a Zachodem oraz stosowanie zasady największego uprzywilejowania w handlu i żegludce.

2. Cztery mocarstwa podejmą zależne od nich kroki, zmierzające do popierania swobodnego przepływu statków handlowych wszystkich krajów przez cieśniny i kanały morskie o znaczeniu międzynarodowym oraz do usunięcia istniejących obecnie ograniczeń w dziedzinie komunikacji morskiej z niektórymi państwami.

3. Podjęte zostaną kroki w kierunku rozszerzenia międzynarodowych kontaktów naukowo — technicznych, a w szczególności w dziedzinie pokojowego wykorzystania energii atomowej (technika, rolnictwo, medycyna itd.) drogą zwoływania konferencji z udziałem odpowiednich specjalistów i in. Przedstawiciele czterech mocarstw podejmą odpowiednie kroki w organizacjach międzynarodowych zajmujących się problemami współpracy między narodowej w dziedzinie nauki i techniki.

Jako jeden z pierwszych kroków uważa się za pożądane zwolnienie w 1956 roku międzynarodowej konferencji w sprawie stosowania energii atomowej w dziedzinie ochrony zdrowia.

organach i instytucjach Organizacji Narodów Zjednoczonych, które mogą się przyczynić do zacieśnienia kontaktów między Wschodem a Zachodem w dziedzinie przemysłu, rolnictwa, kontaktów kulturalnych i rozwoju turystyki: a) wzajemna wymiana delegacji i wzajemne wizyty działaczy na polu przemysłu, rolnictwa i handlu w celu wymiany doświadczeń i zapoznania się z osiągnięciami odpowiednich krajów w tych dziedzinach; b) rozwój stosunków kulturalnych między krajami w celu rozszerzenia wzajemnych kontaktów działaczy nauki i kultury oraz wymiany dzieł sztuki mającej na względzie, iż pożądane jest zawarcie między krajami odpowiednich porozu-

Memorandum ministrów W. Brytanii, Francji i USA

Na wstępie memorandum trzech ministrów zachodni „wyrażają pragnienie zbadać wraz z ministrem spraw zagranicznych ZSRR środki zmierzające do stopniowego usuwania barier, które przeszkadzają w swobodnych kontaktach i pokojowym handlu między narodami”. Twierdząc następnie, że rządy mocarstw zachodnich nieprzerwanie wypowiadają się za swobodnym przekazywaniem informacji i idei oraz swobodną wymianą osób i rozwojem pokojowego handlu, trzy zachodni ministrowie oświadczają, iż rządy czterech mocarstw „muszą aktywne przyczynić się do ustanowienia lepszego zrozumienia między narodami Zachodu i narodami Europy wschodniej”.

Memorandum wylicza z kolei w punktach szereg postulatów, których spełnienie „mogłoby z biegiem czasu stać się podstawą do dalszego ożywienia kontaktów w szerszym międzynarodowym zakresie”. Zachodnie postuluje się następujące:

1. „Należy ułatwić wymianę informacji i idei. Wszelka cenzura powinna być stopniowo usunięta”. 2. „Powinny być podjęte kroki w kierunku utworzenia przez cztery mocarstwa na zasadzie wzajemności ośrodków informacji w każdej ze stolic, gdzie ośrodkami takie jeszcze nie istnieją”. 3. „Cztery mocarstwa powinny zezwolić na publikowanie i ułatwić dystrybucję wśród instytucji publicznych i osób prywatnych oficjalnych periodyków w językach angielskim, francuskim i rosyjskim”. 4. „Powinna być popierana wymiana książek, czasopism i dzienników między bibliotekami, uniwersytetami oraz organizacjami zawodowymi i naukowymi ZSRR

między dotyczących współpracy w dziedzinie kultury; c) rozszerzenie wzajemnej wymiany wydawnictw prasowych (książki, czasopisma, dzienniki itd.) między instytucjami naukowo — badawczymi, bibliotekami, stowarzyszeniami naukowymi i kulturalnymi, organizacjami społecznymi i osobami prywatnymi; d) kroki w kierunku szerszego rozwoju turystyki międzynarodowej jak również kontaktów sportowych między krajami; e) kroki zmierzające do usunięcia istniejących sztucznych przeszkód w dziedzinie przepisów imigracyjnych i innych ograniczeń, utrudniających rozwój wska zanych wyżej kontaktów między państwami.

i trzech krajów zachodnich, przy czym wymienione publikacje „powinny być również dostępne w powszechniej sprzedaży”. 5. „Powinny nastąpić poważny wzrost wymiany publikacji rządowych oraz „katalogów i wykazów tych publikacji”. 6. W punkcie tym jest mowa o potrzebie wymiany filmów „na normalnych warunkach handlowych”. 7. „Powinna być zorganizowana wymiana wystaw między ZSRR i trzema państwami zachodnimi”. 8. W punktach 8 i 9 mocarstwa zachodnie proponują swobodne przekazywanie informacji oraz wymianę audycji radiowych na tematy między narodowe.

10. „Cztery rządy powinny podjąć odpowiednie kroki w kierunku zniesienia cenzury depesz prasowych i umożliwienia dziennikarzom dostępu do normalnych źródeł informacji”. Punkty od 11 do 15 zawierają postulaty rozszerzenia turystyki, wymiany kulturalnej, naukowej i sportowej oraz wymiany studentów.

16. „Powinny być usunięte na zasadzie wzajemności ograniczenia w swobodnym poruszaniu się członków misji dyplomatycznych czterech rządów”. 17. W punkcie tym ministrowie zachodni proponują współpracę w dziedzinie lotnictwa komunikacyjnego oraz wypowiadają się za rozszerzeniem handlu. Memorandum głosi, że „główna inicjatywa w zapewnieniu wzrostu handlu między Wschodem a Zachodem musi być podjęta przez kraje Europy wschodniej”, a ministrowie zachodni wyrażają gotowość „przychylnego rozważenia wszelkich propozycji” w tej dziedzinie.



